

Ny Svensk Fiskeritidskrift

ORGAN FÖR SVENSKA FISKAREFÖRBANDET

Utgivare:

Fiskeriintendenten D:r *N. Rosén*, Göteborg

1 9 3 1

INNEHÅLL.

(Siffrorna angiva sida; kursiv siffra dock det N:r i vilket meddelandet finns å omslags- eller annonssida).

- Abborrbeståndets vård 118.
 Aberdeen, fiske n:r 2, 4, 16.
 Akvarier, ny typ 180.
 Alaska, fiske n:r 13.
 Aneboda, fiskeriskola 117.
 Ansjovis, jäst 190.
- Bassänger för levande fisk 133.
 Benig fisk, tillredning av 138.
 Benmjölk som födoämne 170.
 Bensinskattemedel 208.
 Berlin, noteringar n:r 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9,
 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21,
 22, 23, 24.
 Billingsgate, se London.
 Björnön, fiske vid 200.
 Bohusläns skarpsillfiskareförening n:r 18.
 Borens hullts fiskodlingsanstalt 138.
 Botasjöns fiskevårdsförening n:r 13.
 Bottengarn, fiske med 191.
 Brasilien, fiske n:r 17.
 Braxen, fiskeriklubb n:r 9.
 Bystadssjöns fiskevårdsförening n:r 5.
 Bäckling, avsättning 18.
- Canada, fiske n:r 10.
 Challenger, undersökningsfartyg 125.
 Chironomus, utveckling av 229.
 Clyde 70.
- Dalsland, fiskeriföreningar n:r 7.
 Dammbesättningsfrågor 131.
 Danmark, fiske 1930 n:r 2, 24.
 » fiske n:r 8, 9, 10, se även Ska-
 gen, Esbjerg och Köpenhamn.
 Danmark, Engelskfiske 160.
 » tull på lax, hummer, räkor 139.
 » varuavgift på is 160.
 Detaljpriser, å fisk, månadsrapporter, n:r
 1, 3, 5, 10, 13, 15, 18, 21.
 Donsöfiskares pensionskassa n:r 9.
 Drag, fiske med 108, 138.
- Eldfara å brennmotorbåtar 158.
 Elektricitet, fiske med 44.
 England, havsfiske 1930 n:r 10.
 » fiske n:r 13.
 » ej silltull 125.
 » sillfiske n:r 16.
 Esbjerg, noteringar n:r 1, 2, 3, 4, 13.
 Estland, fiske n:r 10, 11, 23.
 Exportfisk, kontroll å 29.
- Finland, fiskardag 190.
 » sillfiske 190.
 » strömmingsfiske 216.
 Fisk, märkning av 137, 211, 231.
- » motstånd mot vattenrörelser 121.
 » när och var hugger den? 197.
 Fiskare, bättre samförstånd 151.
 » krav på 89.
 Fiskarförsäkring n:r 3, 4, 7, 8, 10, 23.
 Fiske med elektricitet 44.
 » » mask 155.
 » på avlägsna farvatten 49, 125, 139, 189
 Fiskefyror 136.
 Fiskehamnar 9, 106, 136.
 Fiskeriföreningsbildandet 51.
 Fiskeriföreningen Öresund n:r 22.
 Fiskeriföreningar, se under namnen.
 Fiskeriinstruktörer 18, 20, 28, 48, 100.
 Fiskerikongress 79.
 Fiskerikonsulenter 87, 125, n:r 5.
 Fiskerikurs i Borens hullt 115, Sämsholm 126.
 Fiskerilagstiftning 140.
 Fiskerilån 19, 189.
 Fiskeristipendiat 28.
 Fiskeristyrelser 9, 39, 80.
 Fiskfletttillverkning i Danmark 125.
 Fiskfrakter 64.
 Fiskförsäljning, Limhamns fiskares 116.
 Fiskhandlare, förteckning 179.
 Fisklådor 137, 179.
 Fiskmjöl, fabrik 49.
 » fetthalt 50.
 » tillverkning 90.
 Fiskmästare 125.
 Fiskodling, åtgärder för 196.
 Fiskolja, tillverkning 90.
 Fiskpump 134.
 Fiskredskap, utmärkande av 75.
 Fiskrom, skötsel av 92.
 Fiskrummet, beklädnad 138, isolering 104,
 skötsel 91.
 Fisksjukdomar 190.
 Fisktärnor, skydd mot 176, 188.
 Frankrike, fiske n:r 16, 22, 23.
 » in- och utförelse 1930 n:r 12.
 » tull på portionsforell 198.
 Fridfisk —rovfisk 59.
 Frisjöns fiskevårdsförening n:r 8.
 Frusen fisk 137.
 Färöarna, fiske, n:r 11.
 Föreningen f. odling av laxartad fisk n:r 24.
 Försöksanstalt för sötvattensfiske 130.
- Gesselbolsjöarnas fiskevårdsförening n:r 7
 Gingsjöns fiskevårdsförening n:r 12.
 Gotland, fiske 38, fiskehamnar 106, fiskeri-
 förening n:r 23, vinterfiske 97.
 Grimsby, noteringar n:r 1, 2, 4, 10, 13, 16.
 » arbetslöshet inom fisket 125.
 Grytteredssjöns fiskevårdsförening n:r 15.
 Grönland, fiske, 30, n:r 11, 16.

- Gädda, som bifisk 26, stammens försäm-
 ring 81, vård 108, märkning av ungar
 220, kläckningstävlingar 28, glupsk 198,
 egendomlig dödsorsak 198.
 Gösinplanteringar och plankton 139.
 Göteborgs fiskhamnsauktioner, noteringar,
 se annonssidorna.
 Göteborgs, månadsrapporter, se annonssi-
 dorna.
 Göteborgs fiskhamnsauktioner, översikt
 över marknadsläget n:r 2, 3, 4, 5, 7, 8,
 10, 14, 17, 23.
 Göteborgs fiskhamnsauktioner, medelpri-
 ser 1930—1931 n:r 21.
 Göteborgs fiskhamnsauktioner, försäljning
 av utländskfångad fisk 1930 n:r 6.
 Göteborgs- och Bohus läns Havsfiskeföre-
 ning n:r 3, 7, 12, 20, 21, 24.
- Hallands läns fiskeriförsäkringsförening n:r
 24.
 Hamburg, fiske n:r 20.
 Hamnar, byggande av 200.
 Havsfisket i nordvästra Europa 1929 n:r 22.
 Havsfiskelaboratoriet i Lysekil 29, 79.
 Havsål 179.
 Hjärshals, fiske n:r 7.
 Hjälmarens fiskareförbund n:r 15.
 Holland, fiske n:r 17, 18.
 Hornsimpa 9, 179.
 Hummer 160, 179.
 Hydrografisk-biologiska kommissionen 28.
 Hälleflundra, fredning n:r 16.
 Hönö strandkassa n:r 9.
- Id 236
 Impregnering av ålbottengarn 50.
 Inplanteringsfisk, produktion av 129.
 Insjöarna produktion 190.
 Insjöfiskeförsök 129.
 Irland, fiske n:r 4, 18.
 Irländska sjön, fiske 49.
 Iskross 125.
 Island, export 219.
 » fiske n:r 6, 22.
 » fiskegräns 116.
 » sillfiske 188, n:r 1.
 » sillmonopol 30, n:r 24.
 » svenskt sillfiske 1931 n:r 22.
 » danskt sillfiske 49.
 » finskt 18.
 » snurrevadsfiske vid 90.
- Japan, fiske n:r 13.
 Johansen, A. C. 103.
 Jämtlands län, fiskeriföreningar n:r 4, 5, 12.
 » fiskodling 60.
 Järnvägsfrakter 50.
- Kalifornien n:r 17.
 Kalmar läns sportfiskeklubb n:r 2.
 Karp i Hjälmaren 37.
 Kläckningsramar 113.
 Koljefisket i Nordsjön 179.
 » i Skagerack, utsikter för 181, 191.
 Konflikt mellan fiskare o. fiskhandlare 20.
 Konserver, fetthaltiga, bevaring 27.
 Konstbefruktning 83.

- Konsumtion av fisk 116.
 Kooperation inom fisket 87, 125.
 Kristianstads hushållningssällskaps fiskeri-
 kommitté n:r 2, 10, 24.
 Kräfftiske, skydd för 119, 125, 135, 180,
 199.
 Kräftpesten, spridning i Sverige 1930—31
 141, orsak 144, förordning 170, 199.
 Kylvagn 70.
 Kälarnas fiskodlingsanstalt 117.
 Köpenhamn, fisknoteringar, se annons- och
 omslagssidorna.
- Lagmanshagasjöns fiskevårdsförening n:r 16
 Laholmsbukten, fiske 29.
 Lassesjöns fiskevårdsförening n:r 10.
 Lax, minimimått 21, vandringar 61, 68,
 märkning i Sverige 1924—26 1.
 Laxfiske, Indalsälven 60.
 » , främjande av 177.
 Laxodling 34, 186.
 Lekplatser, fiskens val av 25.
 Lettland, fiske n:r 4, konsumtion av salt-
 sjöfisk 116.
 Levande fisk 59, 70.
 Limhamns fiskares fiskförsäljning 116.
 Litauen, fiske n:r 10.
 Litteratur 20, 39, 120, 210, 230.
 Liverpool, fiske n:r 18.
 London, (Billingsgate), marknadsrapporter
 se omslags- och annonssidorna.
 Luffblåsor i gallerduk 115.
 Lådämnar 49.
- Malmöhus läns fiskmästares berättelse 130.
 Malmöhus läns Havsfiskeförening n:r 1, 8,
 9, 19, 22.
 Makrill, avsättning, av överskott n:r 9,
 norsk organisation 49.
 Makrillfiske, förutsägelser 113, i Nordsjön
 n:r 20, i Öresund 175.
 Marsjöarnas fiskevårdsförening n:r 10.
 Mellersta Bohusläns makrillfiskareförening
 n:r 6, 9.
 Milford Haven, rapport n:r 18.
 Mollasjöns fiskevårdsförening n:r 5.
 Motorbåtstävlingar 187.
 Märkning av fisk 211, 231.
 Mört 201.
 Mörtfiskar 201, 236.
- Nordsjökonventionen 125.
 Norge, rapporter om fiske se annons- och
 omslagssidorna.
 Norge, fiske 158, makrillfiske 230, sillfiske
 30, fiskutförelse 1930 n:r 4, lag om export
 av sill 125, export till Tyskland 59, rap-
 porter se annonssidorna.
 Norrbottens län, organisation av fiskare 37.
 Nät, sjöredning 37.
- Ostende, rapporter n:r 3, 18.
 Ostron, åttid 179.
- Polen, konsumtion av saltsjöfisk 116, kon-
 servindustri n:r 11, rapporter n:r 16, 23.
 Pälmar, nedslagning 107.

NY SVENSK FISKERITIDSKRIFT

ORGAN FÖR SVENSKA FISKAREFÖRBUNDET

UTGIVARE: FISKERIINTENDENTEN DR. N. ROSÉN, GÖTEBORG.

Nr 1

1 JANUARI

1931

Vid återgivande av artiklar i denna tidskrift skall källan angivas.

Resultaten av laxmärkningarna i Sverige åren 1924—1926.

Redan under 1800-talet började man i England märka laxar för att utröna deras vandringar etc. Det är dock först genom de under innevarande århundrade såväl i Europa som ännu mera i Amerika utförda laxmärkningarna som man erhållit den nuvarande ingående kännedomen om laxens vandringar. I stort sett vet man sålunda nu att laxen för lek återvänder till sin födelseälv eller till den älv, där den levat som unge, där alltså ynglet utsatts, liksom även att den under sitt havsliv ofta företager mycket vidsträckta vandringar.

Vad östersjölaxen vidkommer fanns det sedan länge mycket som talade för att laxungarna från de nordliga laxälvarna drogo sig ned till södra Östersjön. Dels bedrivs här ett intensivt fiske efter smålax, vilken däremot endast i mindre mängd och under vissa år fångas i mellersta och norra Östersjön, dels visade åldersundersökningar av i södra Östersjön fångade laxar att flertalet av desamma levat tre år i älven före utvandringen till havet. Ett dylikt långt älvuppehåll förekommer emellertid, såvitt man hittills vet, vanligen endast hos laxen i de nordliga östersjölaxarna.

För att erhålla fullt säkra bevis på dessa unglaxens vandringar planerades inom Kungl. lantbruksstyrelsens fiskeribyrå märkning av utvandringsfärdiga laxungar, men svårigheten att fånga dylika i större mängd stod hindrande i vägen. Ett utmärkt tillfälle erbjöds emellertid genom laxyngeluppfödningens försök vid Kälarnes fiskodlingsanstalt. Här erhöles under åren 1924—1926 ett stort antal blanka laxungar, jämte år 1926 ett mindre antal exemplar i stirrdräkt, som alltså skulle utvandra först 1 år senare. En märkning av dessa laxungar igångsattes därför¹. Först och främst hoppades man härvid få se, huruvida dessa laxungar, som alltså flertalet skulle utsättas i det stadium att de väntades skola utvandra till havet omedelbart, komme att återvända till utsättningsälvarna, trots att de levat här endast en kort tid och uppväxt under helt andra

¹ Själva märkningarna utfördes av fiskeristipendiaten S. Vallin och undertecknad med välvilligt biträde av fiskeriinstruktören C. Skoglund, Sollefteå.

Rammsjöns fiskevärdsförening n:r 12.
Rekognoscering från luften efter sill 31.
Rumänien, fiske n:r 12.
Räkfiske, danskt i Skagerack 29.
Rödspätta, i Skagerack och Kattegatt 48,
fredning 38, 70, 89, minimimått 137,
längd efter isning 49.
Rödtunga 89, 232.
Rökta varor, förvaring 27.

Salt sill, handel med n:r 8.
Saltströmming, kontrollstämpling 116, utspisning 220.
Sandsjöns fiskevärdsförening n:r 19.
Sandskens fiskevärdsförening n:r 16.
Sarv 238.
Schweiz, som avsättningsland 180.
Shetland, sillsaltning n:r 11.
Sik, kläckningsanstalt 62, 114.
Sillfiske, vid västkusten n:r 1—8, n:r 21—24, i Östersjön 171, vid Norge 30, Clyde 19, se Norge, Skottland, Island, Irland n:r 4, reglering av tillförseln 28, n:r 4.
Sillkännare 9.
Sillmättet i Bohuslän 115.
Sjöpanträtt 68.
Sjöredning av nät 67.
Skagen, rapporter n:r 3, 4, 5, 6, 8, 10, 12, 18, fiskauktion 3.
Skarpsill 12, 152, 179.
Skarpsillfiske 137, 189, ransonering av fångst 89, export 137.
Skolskepp för fiskare 70.
Skondel vid rödtungefiske 89.
Skottland, sillfiske n:r 4, 9, 14—21.
Skrattmåsens skadlighet för fisket 111, 215.
Skrubba, fredning 38, 70.
Skånska ostkustens havsfiskeförening n:r 13.
Snurrevadsfiske 125.
Sovjetryssland, fiske n:r 10.
Spanien, Kooperationen bland fiskare 89, fiske n:r 16.
Spillångeberedningen, kontroll 19, n:r 24.
Sportfiskeklubb n:r 2.
Stagstenar, upptagande 99.
Stockholm, partipriser n:r 21.
Stockholms läns fiskareförening n:r 12.
Stora Björkens fiskevärdsförening n:r 4.
Stora Holsjöns fiskevärdsförening n:r 10.
Storbritannien, fiske n:r 4, 18.
Sträckstenar, upptagande 99.
Strömming, kontrollstämpling 100, inläggning 138, notering 126.
Strömmingsfiske, 216, 217, 218, 219, under vintern 90, utsikter under 1931 21, utredning 115, lagförslag 226.
Stäm 236.
Stör (Estland) n:r 16.
Svenska Fiskareförbundet 61, årsmöte 71, 102, årsberättelse 43, revisionsberättelse 38, protokoll vid styrelsesammanträden 41, 74, 101, 102, n:r 24.
Svenska Fiskhandelsförbundet 59, 138, n:r 14.
Svenska Västkustfiskarnas Centralförbund n:r 2, 6, 7, 8, 9, 1, 13, 19, 22, 24.

Sveriges, saltsjöfiske 1929 n:r 12, 13, 14, sillfiske vid Island 1931 n:r 22, industriell produktion av fiskvaror n:r 1, in- och utförsel av fiskeriprodukter 1930 161, månadsrapporter ang. in- och utförseln av vissa fiskvaror samt ang. in- och utförsel av skaldjur se annons- och om-slagssidorna.

Sveriges ålfiskares riksförbund n:r 14.
Svärdfisk i Östersjön 90.
Såkens fiskevärdsförening n:r 11.
Sälår, belöning för dödande av n:r 20.
Sämsholm, fiskerikurs 126.
Sämsjöns fiskevärdsförening n:r 7.
Sävsjöarnas fiskevärdsförening n:r 6.
Södra Bohusläns garnmakrillfiskareförening n:r 8.
Södra Sveriges Fiskeriförening 124.
Södra Sämsjöns fiskevärdsförening n:r 5.
Södra Älvsborgs hushållningssällskaps fiskeristyrrelse n:r 11, 12, 22.
Söndagsvila n:r 23.

Thyborön, inseglingfyrt 125.
Tjuvfiske 19.
Tolkens fiskevärdsförening n:r 19.
Tomatpuré, tull 117.
Tonfisk 90, 179.
Torsk, beståndet i Skagerack 159.
Torskleverolja 49.
Torskskinn 70.
Tranutvinning genom frysning 90.
Trål, ny typ 172, trålbord med medar 57, wirenät till skydd 86.
Tunnstavar 49.
Tyskland, forellodling 198, tull 125, fiskauktioner n:r 11, havsfiske 1930 n:r 18, 24, fiske n:r 9, 18.

Ursprungsbeteckning på importerad fisk 211, 231.
U. S. A., tull på makrill n:r 16.
Utställningar 200.
Vandringsälvens vikt 6.
Wattle, import 179.
Vinsch 11.
Vänerns fiskareförbund n:r 17.
Ymsen, fisket 68, 90.

ål, vandring i Kalmar sund 54, storlek i bottengarn 22, vikt vid olika kuststräckor 6, beståndet i sjöar 183.
Ålfiske, utsikterna för 173, vid Trollhättan 20.
Ålryssjor av spanskrör 90.
Ålfiskareförening n:r 5.
Ångermanlands kustfiskareförbund n:r 6, 19, 24.
Årtingens fiskevärdsförening n:r 10.
Ås—Tolkens fiskevärdsförening n:r 8.
Ät fisk! 160.

Öresund, förening 149, makrillfiske 175.
Örnsköldsviks fiskareförening n:r 14.

förhållanden. Och vidare borde man erhålla viktiga hållpunkter rörande laxens vandringar under havslivet.

Sammanlagt märktes 6.325 laxungar som alla utsläpptes i Indalsälven och Ångermanälven enligt närstående tabell. Märket utgjordes av en nummerplatta fästad vid en tunn silvertråd som instacks genom ryggen under ryggfenan, varefter ändarna omvirades framför densamma. Tyvärr har det framgått

Tabell 1. Översikt över märkningarna.

Å r	Utsläppningsälv	Antal märkta laxungar	Ålder i år	Storlek i mm.	Märkenas nummer
1924	Indalsälven ...	110	2	105—170	201—273,740—800 ¹
»	» ...	60	2 och 3	130—180	274—334
»	» ...	166	3	110—150	335—500
1925	» ...	196	2	140—175	501—700
»	» ...	874	3	80—185	1,101—1,974
»	Ångermanälven	236	2 och 3	95—150	2,450—2,686
»	»	461	3	80—230 ²	1,975—2,449
1926	Indalsälven ...	2,345	2—4	95—220	2,692—2,699 3,750—3,949 4,001—6,200
»	Ångermanälven	1,878	2—4	100—220	2,700—3,749 3,606, 3,607, 3,624 3,635, 6,034—6,099, 6,201—7,000

att en stor del märken måste ha lossnat. Det visade sig nämligen att i dammar insatta märkta laxungar ofta förlorade märkena. Hos flera märkta laxungar som hölls i cementbassänger uppstod även en inflammation på märkningsstället med resultat att märket småningom föll av, utan att dock såret tycktes genera laxen. Härtill kommer en viss slöhet hos fiskarena. Sålunda har det inträffat att man hört talas om märkta laxar, utan att det varit möjligt att få närmare kännedom om saken, och i andra fall ha märken tillvaratagits men därefter bortslarvats. Antalet återfångade märkta laxar är sålunda intet uttryck för den verkliga återfångsprocenten av en viss mängd utsatta laxungar.

Då det nu ej torde vara troligt att flera märkta laxar, härstammande från ifrågavarande märkning, komma att påträffas, synes det vara av intresse att skärskåda resultaten. Dessa hava nämligen trots sin knapphet en ganska stor praktisk räckvidd.

¹ Att märkenas antal efter numreringen är större än antalet märkta laxungar beror på att en del märken förlorats eller förstörts före märkningen. Då det i denna tabell av utrymmesskäl ej är lämpligt och dessutom ej heller nödvändigt att i detalj upptaga de olika numren, ha endast klumpsiffrorna medtagits.

² 11 st. laxungar voro 180—230 mm., alla övriga under 180 mm.

Redan före utvandringen till havet hava ej mindre än 40 märkta laxungar uppmätats. De flesta av dessa laxungar erhöles under sommaren 1926 och voro ej utvandringsfärdiga. Alla fångades vid eller nedanför märkningsplatsen med undantag av en som vandrat upp i Faxälven, en strax ovanför utsläppningsplatsen i Ångermanälven utmynnande biflod. Den egentliga fångsttiden var juli, men även i augusti erhöles några. Av de blanka och sålunda utvandringsfärdiga laxungarna erhöles några i juni, ett par i juli och en så sent som den 1 november. Detta visar att utvandringen ej alltid ägt rum omedelbart efter utsläppningen.

Av de märkta laxungar som en gång utvandrat hava 22 stycken återfångats, vilket motsvarar 0,35% av hela antalet märkta laxungar. Såsom ovan framhålits är emellertid denna låga siffra ej något uttryck för den verkliga återfångstprocenten.

Tabell 2.

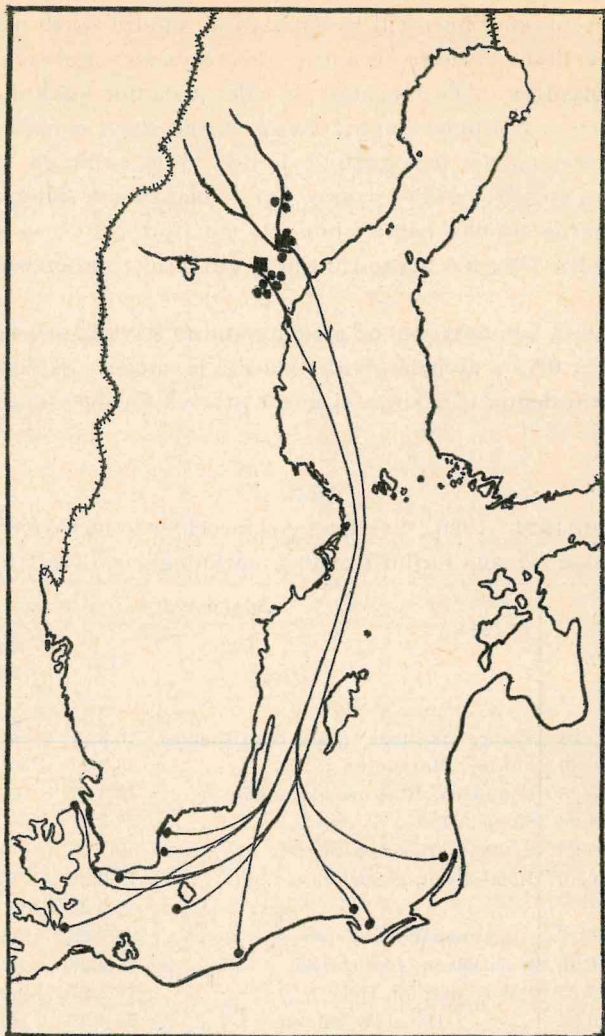
Under åren 1924—1926 i Sverige märkta och sedermera återfångade laxar, ordnade efter den tid som förflutit mellan märknings- och återfångstdatum.

Märkt		Återfångad					
Plats	Tid	Plats	Tid	Längd i cm.	Vikt i kg.	Kön	Antal år efter märkn.
Indalsälven	4.6.26	Skåne, Skillinge (nära Simrishamn)	16.3.27	44	0,5		0,9
»	5.6.26	Falster, Marienlyst	26.3.27	40	0,41		0,9
»	4.6.26	Pommern, Rügenwaldermünde	15.3.27	45	0,55		0,9
Ångermanälven	10.6.26	Skåne, Boste, S. Åby	28.3.27	—	0,5		0,9
»	8.6.26	Själland, Hornbek-bukten	10.7.27	—	0,85		1,1
Indalsälven	5.6.25	Indalsälven, Stadsforsen	19.9.26	57,5	1,5		1,3
? ¹	?	»	19.9.26	—	1,5		(1,3)
Ångermanälven	6.6.25	Ångermanälven, Forsmo	25.7.26	58	1,8	+	1,2
Indalsälven	5.6.26	Indalsälven, Stadsforsen	13.9.28	52	1,5	+O+	1,3
»	5.6.25	Polen, utanför Hela	14.4.27	80	4,6		1,9
»	5.6.25	» i Danziger-bukten	26.4.27	83	6,4		1,9
Ångermanälven	6.6.25	Bornholm, 6 km. S ^W om Dueodde	11.3.27	—	4,—		1,8
Indalsälven	5.6.26	Skåne, Åhus, Yngsjö grop	6.5.28	80	4,3		2,—
? ¹	?	Ångermanälven, Näsåker	Somar.27	—	6,—		(2,—)
Ångermanälven	10.6.26	Faxälven, ² Flo	13.8.28	78	4,9		2,2
Indalsälven	5.6.26	Indalsälven, Stadsforsen	Sept. 28	78	5,8	+O+	2,3
? ¹	?	»	» 29	—	4,8		(2,3)
Indalsälven	3.6.24	Ostpreussen, Neukuhren	22.3.27	105	9,5		2,8
Ångermanälven	6.6.25	Ångermanälven, Sand, Erd	4.7.28	101	9,7	+O+	3,1
? ¹	?	» Näsåker	Aug. 28	97	8,4	+O+	(3,2)
? ³	?	»	? 29	90	8,9	+O+	(3,2)
? ³	?	Indalsälven, Sillre	? 29	—	9		(3,2)

¹ Nummerplattan borta.

² Biflod till Ångermanälven.

³ Märket tillvarataget, men sedan borttappat.

Karta, utvisande de återfångade märkta laxarnas vandringar. Fyndorterna utmärkas av grova punkter, utsläppningsplatserna av kvadrater.

Av de nämnda 22 laxarna hava 10 st. fångats i havet och 12 st. i älvarna, därav 6 st. i Indalsälven och 6 st. i Ångermanälven. De i havet fångade laxarna ha samtliga erhållits i södra Östersjön och närmare bestämt 3 st. vid kusten av Skåne, 3 st. vid Bornholms, 1 st. vid Själlands, 1 st. vid Falsters, 2 st. vid Pommerns (Tyskland) och 2 st. vid Polens kuster. Detta visar alltså, trots fyndens fåtalighet, att laxen söker sig ned till södra och sydligaste Östersjön under sitt första havsår liksom även att den härvid fördelar sig tämligen jämnt över de långgrunda, sandiga stränder som äro vanliga i dessa trakter. Möjligen kan en

viss dragning till de västra delarna av södra Östersjön spåras, ehuru materialet ej tillåter några säkra slutsatser i den vägen. Skulle emellertid så vara fallet, kan detta vara ett uttryck för att laxen från de svenska älvarna under sin nedvandring till de nyssnämnda områdena håller sig i närheten av den svenska kusten, medan möjligen den finska laxen tvärtom håller sig utmed de finska kusterna och i så fall borde vara föremål för fångst mera vid kusterna av Lettland, Estland, Polen och Ostpreussen.

Den möjligheten föreligger dock även att laxen under sitt första havsår söker sig mot saltare vatten och därför uppträder mest i de sydvästra delarna av Östersjön. Härför tala följande fakta rörande laxens ålder mellan märkning och återfångst. Av de nämnda 10 laxarna hava 5 st. fångats i mars månad efter att sålunda hava levat i havet omkring 8 månader efter utsläppningen, 1 st. i juli, 13 månader efter utsläppningen, 4 st. under månaderna mars—maj, närmare 2 år efter utsläppningen och slutligen 1 st. i mars, närmare 3 år efter utsläppningen. Intressant är härvid att alla de yngsta laxarna tagits i sydvästra Östersjön, laxarna med närmare 2 havsår mera jämnt spridda, ehuru med dragning österut, samt den största 3-åriga laxen längst österut i Ostpreussen. Detta visar dels att den lax, som ej under sitt instundande andra eller tredje havsår vandrar tillbaka till älvarna för att leka, håller sig kvar i södra Östersjön, dels att den härvid med tilltagande ålder drager sig något österut. Man borde med stöd av dessa fakta även våga uppställa det påståendet att ett skonande av den minsta laxen inom de södra östersjöstaterna komme att medföra nytta just för dessa samma stater genom större utsikter att återfånga de skonade laxarna 1 till 2 år senare.

Ett särskilt intresse erbjuder återfångsten på nordöstra Själland av en märkt lax. Denna hade sålunda tagit vägen genom Öresund, vilket efter allt vad man nu vet om laxens biologi torde vara mycket sällsynt för en östersjöfax, men som särskilt talar för ett behov av saltare vatten under första havsåret. Mera systematiska och planmässiga märkningar inom hela östersjöområdet, än som för närvarande utföras, äro dock nödvändiga för att lösa dessa och andra ovan nämnda viktiga frågor.

Om vi härefter övergå till de i älvarna återfångade märkta laxarna, så hava de samtliga erhållits i den älv där de märkts och utsläppts. Alla de laxar som utsläppts i Indalsälven ha sålunda återvänt till denna älv för att leka, och alla de laxar som utsläppts i Ångermanälven ha återvänt till denna, medan ingen enda märkt lax fångats i någon annan i närheten eller på annat håll utmynnande älv. Detta visar ju med all tydlighet att laxen återvänder till den älv, varifrån den utvandrat, oberoende av huruvida den kläckts därstädes eller ens levat där någon längre tid. Dessa av rom från Indalsälven härstammande och vid Kälarne (tillhörande Gimåns-Ljungans vattensystem) uppfödda laxungar hava sålunda, när de utsläppts i Ångermanälven, tagit ett sådant intryck av denna älvs naturbeskaffenhet, att de efter 1, 2 eller 3 års uppehåll i havet åter sökt sig

dit igen och ej uppgått i någon annan närliggande älv. Detta är, som man förstår, ett för laxodlingen i hög grad viktigt resultat.

Av de 12 i älvarna återfångade laxarna hava 4 st. levat 1,5 år, 4 st. 2,5 år och 3 st. något över 3 år i havet, innan de åter uppvandrat för att leka. Då laxen i allmänhet uppvandrar till lek först vid en ålder av 2,5 eller 3 havsår torde den stora procenten små, märkta laxar även tyda på att märkena småningom bortfallit eller växt in i köttet och därför blivit osynliga. I annat fall hade säkert betydligt flera märkta laxar fångats efter längre tids havsuppehåll.

Tabell 3.

Medellängd och -vikt vid olika ålder hos de återfångade märkta laxarna.

Antal unders. exemplar	Antal år i havet c:a	Medellängd i cm.	Medelvikt i kg.	Fångade i
4	0,9	43	0,49	Havet
1	1,1	—	0,85	Havet
4	1,3	56	1,6	Älven
4	1,9	81	4,8	Havet
4	2,3	78	5,4	Älven
1	2,8	105	9,5	Havet
4	3,2	96	9,—	Älven

Vad angår storleken hos de återfångade laxarna, vilken återgives i närstående tabell 3, så motsvarar denna fullständigt den vid åldersundersökningar av lax funna längden och vikten. Undersökning av de fjäll, som i några fall insänts samtidigt som märkena, bekräfta även riktigheten av den vanliga åldersberäkningsmetoden.

Gunnar Alm.

Vandringsälens vikt vid olika kuststräckor.

Sedan länge har det varit bekant, att den vandrings- eller blankål, som erhålles vid norra och mellersta delarna av östersjökusten, är större än den, som fångas nere i Skåne. Någon tryckt sammanställning av viktsuppgifter beträffande vandringsålen i fångster från olika platser och månader finnes emellertid mig veterligen ej. Som det ur flera synpunkter har ansetts önskligt att få en mera exakt uppfattning om vandringsälens storlek i fångsterna vid olika kuststräckor under den huvudsakliga delen av ålfiskesäsongen, har undertecknad därför på lantbruksstyrelsens uppdrag träffat överenskommelse med ålfiskare på några platser om vägning av representiva prov av fångsten under de olika »mörkren» under sommaren och hösten 1930. Till de personer, som utfört dessa

vägningar, nämligen hrr. C. J. Carlsson, Byholma, Grisslehamn, G. Engström, Vällö, Anders Jönsson, Lilla Bedinge samt Axel Pettersson, Råå, uttalas härmed ett hjärtligt tack.

Norrlandskusten är bekant för de jättelika blankålar, som där erhållas. Älfisket är emellertid i Norrland av så ringa omfattning, att det svårligen går att från en och samma plats erhålla ett tillräckligt rikt material för en viktundersökning. Den nordligaste punkt, där våra ålvägningar utförts, är därför *Byholma* på upplandskusten. Nästa plats, *Vällö*, ligger i norra delen av Kalmarsund. *Bergkvara*, där vägningarna utfördes 1929 i samband med Eyrstrasalts undersökningar, är beläget helt nära Kalmarsunds södra mynning. *Lilla Bedinge* ligger på Skånes sydkust omedelbart intill Sveriges sydligaste udde, under det att *Råå* ligger vid norra delen av Öresund.

En blick på nedanstående tabell, i vilken vägningsresultaten sammanställts, visar ju omedelbart dels hur ålens medelvikt sjunker ju längre mot Östersjöns mynning man kommer, dels hur medelvikten på de olika platserna ökar från augusti till oktober.

Vandringsälens medelvikt under augusti, september och oktober månader vid olika delar av kusten

Fångstplats	aug.	sept.	okt.
Grisslehamn	0,803 gr.	0,843 gr.	0,883 gr.
Vällö	0,471 »	0,550 »	0,659* »
Bergkvara	0,460 »	0,470 »	—
Lilla Bedinge	0,235 »	0,258 »	0,283 »
Råå	—	0,158 »	0,177* »

För att först hålla oss till förändringarna i ålens medelvikt från ort till ort, så måste man ju säga, att det är en nästan överraskande stor skillnad mellan ålens storlek vid upplandskusten och vid kusten av Skåne. Vid den förra kuststräckan ligger ju vandringsälens medelvikt mellan 8 och 9 hg. pr. styck. Vid Skånes sydkust är samma vikt endast mellan 1/4 och 1/3 kg. och vid Råå på Öresundskusten uppgår, som synes, medelvikten ej ens till 1/5 kg. Vid upplandskusten väga alltså ålarna i genomsnitt 5 à 6 gånger så mycket pr. styck som i Öresund. I Kalmarsund är, som av tabellen framgår, ålens medelvikt omkring 1/2 kg. Ålen är ju här genomgående något större i fångsterna i norra än i södra delen av sundet. I stort sett står kalmarsundsålen, vad storleken beträffar, mitt emellan upplandsålen och ålen från Skånes sydkust.

Varför ålen är större ju längre in i Östersjön man kommer är ännu ej fullt utrett. Åtminstone delvis torde emellertid förklaringen till detta förhållande stå att finna däri, att ålen är betydligt mindre talrik i Östersjöns inre delar än i detta havsområdes västra och södra delar, varför den kvantitet föda, som står

* En mindre del fiskad i november.

varje ålindivind till buds, sannolikt är större inom de förra än inom de senare delarna av Östersjön, vilket får tänkas ha till följd, att tillväxten blir mycket kraftigare norrut än söderut i Östersjön. Härtill kommer, att vid de delar av kusten, som ligga norr om Kalmarsund, nästan uteslutande honålar förekomma, under det att ålbeståndet vid vår sydkust till betydande del består av hanar, och som hanarna hos ålen sällan uppnå större kroppsvikt än ett par hg., så bidraget naturligtvis denna stora procent av hanål vid Skånes och Blekinges kuster att ytterligare sänka ålens medelvikt vid dessa sistnämnda kuststräckor.

Det är ju ett av våra ålfiskare sedan länge iakttaget förhållande, att ålen är större i fångsterna i slutet än i början av fiskesäsongen. Även detta förhållande framgår mycket tydligt av våra vägningar. Tabellen visa ju, hur medelvikten successivt stiger från augusti till oktober på samtliga fångstplatser.

Detta förhållande sammanhänger nära med det förhållandet, att ålen är större i Östersjöns inre delar än i de delar, som ligga närmare dess mynning. Då nämligen blankålen under eftersommaren och hösten beger sig ut ur Östersjön mot Atlanten är det tydligt, att vid en given punkt på kusten först huvudsakligen den ål, som härstammar från området närmast norr om denna punkt, vandrar förbi och att de ålar, som komma längre norr ifrån och alltså hava längre väg, först senare hinna fram till punkten ifråga. Som de största ålarna ju härstamma från de nordligaste och alltså mest avlägsna områdena, är det alltså tydligt, att de först efter någon tid kunna ingå i fångsterna, och där inverka höjande på ålens medelvikt.

Man får emellertid ej tänka sig ålens vandring så, att alla blankålar på en trakt samtidigt ge sig iväg och sedan hålla ihop under vandringen. De ganska talrika märkningsförsök, som utförts, hava tvärt om ådagalagt, att ålens vandringshastighet är mycket varierande. Att de olika ålarna från en och samma trakt även börja sin vandring vid mycket skiftande tider visa våra vägningar ganska tydligt. Granskar man nämligen vägningsresultatet från en bestämd plats t. ex. Lilla Bedinge, så finner man visserligen, att ålens medelvikt stiger mot fiskesäsongens slut. Ej ens under säsongens sista del uppgår emellertid medelvikten här på långt när till samma värde som medelvikten vid säsongens början i Bergkvara alltså i södra delen av Kalmarsund. Även om under säsongens senare del fångsterna vid Lilla Bedinge med säkerhet innehålla en del ål från Östersjöns inre delar så erhålles dock i Bedinge-garnen tydligen ännu i oktober så mycket ål från närbelägna sydliga kuststräckor, att ålens medelvikt i fångsterna kommer att understiga den, som är typisk för fångsterna vid södra delen av ostkusten.

Genom de utförda vägningarna har alltså kunnat visas ett ganska viktigt förhållande nämligen, att *fisket efter vandringsål ända till slutet av fiskesäsongen i regel till väsentlig del är baserat på ål härstammande från respektive fiskeplatser relativt närbelägna områden.*

Chr. Hessle.

Meddelanden och notiser.

Hornsimpa. Den 24 nov. d. å. fångades i sjön Örn, Grebo socken, Östergötlands län, en hornsimpa av c:a 15 cm. längd. Fångsten skedde på siklöjnet å c:a 18—20 meters djup. Ifrågavarande sjö har en längd av c:a 2,9 km. och en bredd av 2,2 km. samt ligger 77,8 meter över havet. Sjön har ett medeldjup av 20—30 m. och största uppmätta djup uppgår till c:a 40 m. Stränderna äro i stor utsträckning steniga och botten synes till stor del bestå av m. l. m. sandblandad lera. — Vattnet i sjön är tämligen klart men har före en sänkning av sjön för c:a 20 år sedan varit betydligt klarare. Förekommande fiskarter — förutom hornsimpan äro: gädda, abborre, mört, sarv, braxen, siklöja, lake, sparsamt med ål, löja, nors och gers samt tämligen gott om kräftor.

Enligt vad professor Einar Lönnberg efter en undersökning av hornsimpan i

Örn meddelat, företer denna vissa olikheter mot den i Vättern förekommande arten av samma fisk. M. T.

Sillkännare på Svensksund. K. B. har förordnat fiskare Algot Aronsson, Öckerö, att tjänstgöra som sillkännare å kanonbåten Svensksund under januari och februari månader 1931.

Anslag till fiskehamnar m. m. Styrelsen för Bohuslänska fiskarefonden har anslagit följande bidrag till byggande eller förbättring av fiskehamnar: till Björkö 2,000 kr., till Vrångö 750 kr., till Rörö 1,500 kr., till Kornö 1,500 kr. och till Rönnäng 2,000 kr. Omkring 13,000 kr. utdelades i understöd till behövande fiskaränkor och fiskare. Omkring 1,200 kr. beviljades till anskaffande av mindre fiskebåtar och redskap till behövande fiskare.

Fria uttalanden.

Fiskeristyrelse för Väneren.

Härmed anhålles om plats för nedanstående.

Under senare år spörjes allt oftare kravet på tillvaratagandet av de möjligheter till utveckling av landets insjöfiske, som kan förefinnas i alla de sjöar och rinnande vatten som här i så rikt mått äro till finnas. Det är tydligt, att i värden om våra fiskevatten hava vi hittills dags lagt ned allt för liten omsorg. Mycket torde ännu brista i kändedomen om de mest praktiska metoder för främjande av önskvärd fiskförekomst i insjöarna. I de smärre sjöarna, där resultatet av fiskevårdande åtgärder givit skönjbara utslag har någon erfarenhet vunnits, och denna i förening med de biologiska rön, vilka ständigt vidgas genom vetenskapsmännens forskning på området, utgör den vederhäftiga grunden och giver anvisning om vägarna till en bättre hushållning med och tillvaratagande av den viktiga naturtillgång, som fisken i landets insjöar utgör.

Av synnerlig vikt för åstadkommande av en bättre fiskerihushållning är dock, att den fiskande allmänheten genom sin medverkan stödjer dessa strävanden. Ja, man kanske med rätt stort fog kan säga, att utan denna medverkan förloras gällande fiskestadgar mycket av sin betydelse i avseende på deras ändamål att främja fiskförekomsten och fisktillväxten, vidare bliva de åtgärder till insjöfiskets främjande, som på statens och hushållningssällskapens bekostnad årligen vidtagas, allt för dyrbara i förhållande till de resultat som ernås.

Fiskarebefolkningen saknar ej intresse för en god fiskevård, men detta har ej i

tillräcklig grad kunnat komma till uttryck inom näringsgruppen omkring de större insjöarna, där dess medlemmar bo spridda omkring stränderna och den ene ej känner den andre, där de flesta arbeta inom avdelade områden av det stora sammanhängande vattnet och där ingen vet vem som får nytta av de fiskevårdande åtgärder en eller annan kan vidtaga. Mångenstädes torde det även förhålla sig så, att där inga resultat skönjas av bedriven fiskevård, där slappnar intresset.

I detta sammanhang må framhållas önskvärdheten utav att de större insjöarna, som utgöra gränsvatten emellan två eller flere län, erhöles egna fiskeristyrelser var för sig att företråda fiskeriadministrationen och fiskevården inom resp. sjöar med tillstötande älv- och åmynningar. Med lite god vilja skulle säkert de ekonomiska frågorna angående anslagen från de tillstötande läns hushållningssällskap och staten kunna ordnas och fiskevården inom dessa sjöar skulle genom sådana anordningar utan tvivel finna ett gott handtag.

Ett av de verksammaste medel att för fiskevården nyttiggöra fiskarebefolkningens erfarenhet och intresse, är föreningsverksamheten inom yrkesgruppen. Där föreningar finnes framträder alltid kravet på förbättrad fiskevård och strävan efter att vinna insikt i bästa sättet härför. Meningarna om vilka åtgärder härför böra vidtagas skifta givetvis, men säkert är, att god vilja ej saknas för att utfinna de bästa lösningarna. Under dessa förhållanden får man kanske ej bortse ifrån den misshushållning,

som består uti att tillgängliga krafter inom yrkesgruppen ej användas inom fiskeristyrrelserna i större omfattning än som hittills varit fallet.

Vårt lands största insjö, Vänern, som med sina stora öppna havsarmar, sina talrika skärgårdar och strömriska sund, sina vidsträckta vassområden och många tillstötande älv- och åmynningar, erbjuder de gynnsammaste naturliga förutsättningar för en framgångsrik fiskevärd. Denna har emellertid omhändertagits utav tre fiskeristyrrelser tillhörande de tre tillstötande lärens hushållningssällskap, vilka även hava att ägna sina omsorger åt övriga sjöar och rinnande vatten inom resp. områden. I avseende på Vänern blev nog detta en tungrodd apparat med tre fiskeristyrrelser som hade att var för sig giva förslag och yttranden över fiskerifrågor, samt tre Kungl. Maj:ts Bef. havande som häröver skall fatta avgörande beslut rörande det i övrigt sammanhängande innanhavet. Likartade förhållanden äro f. ö. rådande för gränsvatten emellan Värmlands och Skaraborgs län, där likaledes en tredje intressent — Örebro län — stöter till vid Skagern och Letälven.

Olägenheterna med denna uppdelning länsvis av fiskeriadministrationen är uppenbar och har tydligen föranlett fiskeristyrrelsen i Värmlands län att föra fram sitt förslag om tillsättning av en särskild fiskerinämd för Vänern samt särskild instruktör för området. Denna behjärtansvärda reform lärer hava rönt förståelse av riksdag och Kungl. Maj:st, som efter tillstyrkan av lantbruksstyrelsen beviljat bidrag till avlöning åt den nye tjänstemannen. Underligt nog har åt denna, för Vänersfisket så betydelsefulla fråga, ej lämnats den kännedom till den fiskande befolkningen omkring sjön som denna dock och i första hand och i våra högsta grad har intresse utav. Först i dessa dagar, i samband med hushållningssällskapens årsammans träden och där framställda krav på bidrag till den nye fiskeritjänstemannens avlöning, har någon allmänare kännedom om denna fråga lämnats. Denna kännedom inskränker sig emellertid till ett föreliggande förslag om den nya fiskerinämdens sammansättning vari distriktets fiskerintendent ingår såsom självskriven ledamot, en ledamot väljes av vardera lärens hushållningssällskap och Vänerens Fiskareförbund, en nämnd sålunda bestående av fem ledamöter. I avseende på nämndens organisation i övrigt, verksamhetsområdets omfattning, ekonomiska förutsättningar m. m., synes ingen detaljutredning föreligga. Med hänseende härtill och beträffande den viktigaste punkten i den blivande fiskerinämdens organisation, må betydelsen av nämndens sammansättning framhållas. Om inom densamma gives rum

för de bästa, såväl administrativa, vetenskapliga och inom yrkesutövningen erfarna krafter, skapas utan tvivel de bästa förutsättningar för framgångsrika resultat av nämndens arbete. Häröver finnes ett gott exempel i Bohusläns Havsfiskeförening, som samtidigt utgör länets fiskeristyrrelse och har fiskeriadministrationen om hand. Dess styrrelse utgöres av 12 ledamöter varvid landshövdingen såsom ordförande och distriktets fiskerintendent äro självskrivna ledamöter. Landstinget och Hushållningssällskapet välja vardera en ledamot och de övriga åtta ledamöterna väljas av föreningen. Det lider väl intet tvivel om att med denna organisationsform har storverk kunnat utföras till fiskerinäringens befrämjande i Bohuslän. Mig synes att detta exempel manar till efterföljd, och vad är som kan invändas mot dess tillämpning för Vänerens vidkommande

Vid Vänern är det lyckliga förhållandet rådande att där existerar redan en stark sammanslutning av fiskare. »Vänerens Fiskareförbund» som med sina 11 lokala avdelningar numera omsluter hela Vänerbäcknet. Dess styrrelse borde kunna utgöra en god stomme till en fiskerinämd för Vänern. Förbundets stadgar som nu föreskriver, att dess styrrelse skall bestå av 9 på förbundsstämma valda ledamöter kunde därtill omredigeras att motsvara uppstående krav. Enligt mitt förmenande borde förbundsstyrelsen, om ovanstående projekt kunde realiserats, utgöras av en för fiskerinäringen intresserad av Kungl. Maj:st bland de omgivande lärens landshövdingar utvald ordförande, fiskerintendenten för distriktet såsom självskriven ledamot, en ledamot från vardera av de tre tillgränsande länen, valda av dess hushållningssällskap samt fyra ledamöter valda av förbundet. Om en på detta sätt sammansatt styrrelse kan anses bliva för stor, kan tänkas, att hushållningssällskapen avstode att välja styrrelseledamöter och anförtrodde åt förbundet att representera sig med sina fyra ledamöter.

En fiskeristyrrelse för Vänern av härovan skisserad sammansättning, utrustad med nödiga ekonomiska resurser, är ett värdigt mål att sträva efter. Genom yrkesfolkets deltagande i rådslagen om förbättrad fiskevärd kommer ansvarskänslan att växa och många värdefulla uppslag, grundade på erfarenhet och insikter, att se dagen. Ingen kan heller med större energi och intresse del aga i uppbyggelseverket än de som hava sitt levebröd av näringen, och den vinst som den fiskande befolkningen omkring vattendragen kan skörda av ett bättre och rikligare fiske kommer i sista hand hela landet till godo.

Sjötorp i december 1930
C. O. Larsson.